XX. évfolyam. Székelyudvarhely, 1917. szeptember 16. 38. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előfizetési ára: Egész évre 12 K. Negyedévre 3 K. Tanitóknak, jegyzőknek 10 K.
Egy szám ára 24 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utcza 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilttér soronkint 80 fillér.

A „Vas-Székely".*)

A székelység anyavárosában ünnep készül, az öntudat és a szeretet ünnepe. A székely katonák hirneves vitéz ezrede, a 82. gyalogezred emlékjelet akar itt épiteni a nagy haza és a kicsi otthon iránti hüség és elszántság kifejezésére. Egy szobormüvet akar emelni, mely a puskatussal dolgozó székely katonát ábrázolja, amint törhetetlen nekilendüléssel urrá lesz a harcztér borzalmain és szilárd vonásu arczával küzdelméből visszanéz hazafelé, — családjára, gyermekeire, háza tájékára való gondolással.

Megvédem hazámat minden pokol ellen! Ezt a kifejezést mondja a világba komor felindulása. Megvédem házacskám jövendőjét, hogy legyen, mindig legyen, aki Magyarország keletén igy tudja védeni a hazáját! Ezt a kifejezést mondja hazanéző szeretete. Ime az az öntudat és az a szeretet, mely a székelység anyavárosában ünnepre készül.

Ünnepre készül, de nem az öndicsöités végett. Nem azért, hogy a hiuság pihenést találjon egy szobor melletti összcsereglésben. Hanem azért, hogy a lelkek szilárdsága, s a testi izmok kitartása uj fellángolásba jöjjön, s elboritsa bizalommal és áldozatkészséggel a hazáért és házáért küzdő vas-székely jelképét. Vas-székely: ez lesz a szobor neve; példázása annak a vasnak, melyből fegyver és békés szerszám egyaránt kikerül, s mely az ellenséges irigységet lesujtja a föld alá és az életadó kenyeret felhozza a föld alól. Vas-székely: ez lesz a szobor világba hangzó hitvallása, hogy a székelynek vas lesz az ereje, az ellenálló képessége, a hazáért való helytállása és a jövendő nemzedékekért való igyekezete.

A vasról való ezt a nagy példázást és ezt a nagy hitvallást fogadja lelkébe Magyarország egész társadalma! A szobor belső lényegének adja meg áldozatkészséggel a külső burkolatát, hogy egész ország öntudata és szeretete ömöljön végig a szobor egymásba folyó vaspikkelyein. Amit igy egyébként az áldozatkészség, abból az ezrével és ezrével elhullott székely hősök árváinak és özvegyeinek gyül segitségadó pénzalap, mely kenyérrel, ruhával, neveléssel és jó sorssal akarja ellátni azokat, akik számára csak hősük emléke maradt meg és a sürü könnyezések keserüsége. Erre a kifejezhetetlen szomoruságra is visszanéz a vas-székely alakja; erre a fekete gondtömegre is szétoszlató erőt akar hozni a székely vaslelke, mert különben rozsda lepi el az élettermő vasat a könnyezések vizétől. Széles Magyarországon minden nemesen érző lélek fel tudja fogni, hogy mit jelent az ország keletének székely magyarságában, ebben az egységes és ezer év óta lebirhatatlan magyar szögletben, s annak tömött tömegében, ha sok tizezer férfiát kell ennek a népnek kétségbeesetten siratnia.

Hadd tudjon ez a sirás kegyeletté magasztosulni, s maradjon ki belőle a kétségbeesés! Ezt akarja riadóként szétsugározni a vasszékely előretörő és visszanéző szoborképe. Értsük meg ebből a hazavédő és családszerető lelket, s egész társadalmunk fogjon össze, hogy ennek a megértésnek az ünnepe legyen a 82-es székely katonák ünnepe. Jöjjetek mindnyájan, kik megterhelve vagytok, s jöjjetek mindnyájan, akik hinni és hitet terjeszteni tudtok! Jöjjetek, hogy megterhelésetek megenyhüljön, s hogy hitetek fölemelni és uj tüzekben megaczélosodni tudjon. Legyen a vasszékely szobra szellemünkbe beleformálódó szimbolum; legyen az egész országé az öntudat, amivel küzd; legyen az országé a szeretet, amivel könnyeket töröl.

Hivunk, testvériséggel várunk, s áldozatos sziveteket a jelen és jövendő minden hálájával fogadjuk!

*) A székely vármegyék közönsége a vitéz 82-es székely ezredtnek a duló világháborúban kifejtett emberfeletti vitézségét Székelyudvarhelyen felállitandó „Vas Székely" szoborral szándékozik megörökiteni, mely egyszersmind jótékonyczélt is fog szolgálni, amennyiben az emlékbe verendő vaspikkelyek eladási árát az ezred rokkant-alapja javára fordítják. A kétféleben, de még ez évben megtartandó szoborleleplezési ünnepélyre az intézőség Magyarország társadalmát a fenti. Ugron Gábor belügyminiszter vezető aláirásával diszitett felhivással hivja meg.

A megye közélelmezése.

— A beszerzés nehézségei. —

Udvarhelyvármegye közig. bizottságának e héten tartott ülésében *Pál* István apát plebános, biz. tag a megye közélelmezésének nagy problémáját tette szóvá, amennyiben a közönségnek sem kenyere, sem lisztje nincsen, s az állapotok napról-napra nyomasztóbbá válnak. Az iránt intézett kérdést az alispánhoz, hogy miképpen véli a közellátást biztositani?

Az alispán megbizásából a feltett kérdésre Dr. *Paál* Árpád főjegyző, mint a megyei közélelmezési ügyek referense felelt, kinek az egész megyét érdekló válaszát a következőkben foglaljuk össze:

— Az uj termés és forgalmáról szóló rendeletek — ugy mond — augusztus hó első napjaiban érkeztek meg s már augusztus 7 én elkészült az alsóbb hatóságokhoz szóló terjedelmes intézkedés, mely az uj rend szervezésének végrehajtására vonatkozik. Minthogy Udvarhelyvármegye békeidőben is tetemes lisztbehozatalra szorult, s ez az állapot az idén is csak fokozódottan fog mutatkozni, az alispán az uj termésforgalmi rendszer végrehajtásában a szükölködő háztartások beszerzésének egész évre való biztositását irta elő legfőbb teendőül. Elrendelte a város és a községek olyan szervezkedését, hogy a legszegényebb családokra nézve is raktározással biztositva legyen a kenyérszükséglet. Az egyesek bevásárlásainak a rendjét is előirta, s mivel a helybeli vásárlások előreláthatólag csak mintegy 20 községben tudják a szükségleteket fedezni, ennélfogva az alispán azt is elrendelte, hogy minden község a maga szükölködőit kimutatásba foglalja, szükségletüket számbavegye, s ezt a számbavételt még aug. 25 ikéig felterjessze. E kimutatások fognak a további rendszeres ellátás alapjául szolgálni. A városi hatóság, a főszolgabirák és a jegyzők dicséretes buzgalmára, s az ügy fontosságát átértő lelkiismeretére vall, hogy az adatok 25-ikéig egy pár község kivételével mindenünnen megérkeztek.

Az alispán a maga alapintézkedésével egyidejüleg felterjesztést tett az Országos Közélelmezési Hivatalhoz, mint az erdélyrészi közélelmezési feladatok intézésével megbizott m. kir. kormánybiztoshoz is, hogy az uj termésforgalmi rendbe való átvezetés végett többféle enyhités szükséges az alaprendeleteken. Szükséges továbbá, hogy még augusztus végéig 50 waggon szemestermény bocsássanak az élelmezési felsőbb hatóságok a vármegye rendelkezésére, még pedig szemes terméget azért, hogy az átmeneti ellátáshoz ne csak a liszt, hanem az állattartásra szolgáló korpa is meglegyen. Ezt a fölterjesztést a megye terméshelyzetéről szóló áttekintéssel indokolta. Ugyanezt a fölterjesztést a vármegye egyes gócpontjainak részletezett szükségletével indokolva, aug. 11-ikén táviratban a m. kir. kormánybiztostosnál megsürgette. Augusztus 15-ikén a katonaságtól való kölcsönkéréssel szerzett pillanatnyi kisegitést. Ezt is a felsőbb hatóságokhoz jelentve, onnan kérte a kölcsön megadását, s egyuttal ismét kifejtette, hogy az augusztus 15 ikén érvénybe lépő uj termésforgalmi rend érdekében az ideiglenes ellátásra kért 50 waggon termény okvetlenül szükséges, másköllömben — mint ahogy a fölterjesztés mondja — már az uj termésével kezdetén urrá lesz a lakosság kétségbeesése, hogy kenyérhez nem juthat.

Augusztus 24 ikén az erdélyi kormánybiztoshoz ujabb távirat ment, melynek szövege a következő:

— „Községenkinti terméseredmények áttekintésével pontos és megbizató jelentésekből gazdasági felügyelőség közbejöttével megállapitottam, hogy Udvarhelyvármegye 92395 itthon levő lakósa közül helyi termésből elláthatja kenyérbeli szükségletét 53262 és már jelenleg, de szeptemberben még fokozottabban hatósági ellátásra szorul 29133 egyén, ebből 7043 Székelyudvarhelyen, 9607 központi járásban, 9852 parajdi járásban, 6713 homoródi járásban és 5918 székelykeresztúri járásban. Mindezek részére október 15 ikéig való raktározó beszerzésért hetediki és tizenegyediki 8096. számu jelentésem szerint eljárást meginditottam, de beszerzések idejéig való másfél hónapi ellátásukra méltóztassék azonnal kiutalni 8096, illetve 8552. számu felterjesztésemben jelzett 50 waggont, melynek szemes terményben való ideküldését kérem, hogy lakosság egyszerre korpához is jusson. Méltóztassék előterjesztésemet egész terjedelmében teljesiteni, mert csak ezen átmeneti megoldással lehet népet uj közélelmezési rendbe belevezetni és megnyugtatni kenyérbeli kétségbeesését, mely alsóbb és magasabb társadalmi rétegeket egyaránt elfogta és forrongóbbá teszi."

Mindezekre az előterjesztésekre augusztus 26 ikán érkezett a kormánybiztos távirata, hogy a vármegye részére kiutal 12 waggon lisztet. Azután aug. 29 én érkezett a Hadi Termény Részvénytársaság távirata, hogy a 12 waggonból 7 waggont a dicsőszentmártoni hengermümalom fog küldeni, az elmaradt 5 waggonról pedig legközelebb fognak intézkedni. Hatreráboli válaszolatlanul maradt távirattal sürgette az alispán a dicsőszentmártoni malmot, végre a parajdi főszolgabirót telefonon megbizta, hogy személyes utánjá-

rással tudja meg a szállitás ügyét Dicsőszentmártonban. Közben az alispán a hét vasuti kocsit a hadiszállitásvezetőségtől kiszerezte és a dicsőszentmártoni állomásra állittatta. Szeptember 7-én aztán a parajdi főszolgabiró az előző napi megbizásra jelentette, hogy a dicsőszentmártoni malom eddig nem is volt üzemben. A Hadi Termény Rt. marosvásárhelyi kirendeltsége pedig ugyanekkor azt táviratozta, hogy Dicsőszentmártonból csak 1 waggon indul 8 ikán, a többi hatot pedig ezután tudtul adandó malmok fogják szállitani. A még elmaradt másik 5 waggonról ugyanez a kirendeltség szeptember elején szorgalmasabban intézkedett, mert ezt a Hadi termény budapesti központjánál adta a megye rendelkezésére, s ez az öt waggon 9-ikéig Székelyudvarhelyre, Parajdra és Székelykereszturra meg is érkezett, azonban a Székelyudvarhelyre érkezett egy waggont a katonaság a tőle kért kölcsön fejében le is foglalta, mert az alispán aug. 22-iki előterjesztésére csak szeptember 2-ikán történt intézkedés a kölcsön megadása iránt, s ez intézkedést a kijelölt kolozsvári malom még nem teljesitette.

Közben még az alispán aug. 31-én előterjesztette, hogy a kiutalt 12 waggon a megye ellátatlanjainak a számához képest nem elegendő, felsorolta részletesen a városon kivül azokat a községeket és jegyzőségeket, továbbá ipari üzemeket, melyek ellátásra szorulnak és statisztikai táblázattal kisérte ezt a előterjesztést. Szept. 6-ikán erre ujabb 10 waggon kiutalásáról jött távirati értesités, melynek szállitása végett az alispán táviratilag a Hadi Termény budapesti központját megkereste, s a központ 11-iki távirata szerint ez a tiz waggon az aradi Neumann malomból indul.

Ugyancsak 11-ikén az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke táviratban igazoló jelentésre szólitotta fel az alispánt az itteni liszthiány miatt. Erre az alispán a maga intézkedéseit felsorolva, igazolta magát, s kérte az Országos Közélelmezési hivatalt, hogy mindaddig, mig az erdélyrészi közélelmezési viszonyok rendeződhetnek, Udvarhely megyét vegye maga a hivatal közvetlen ellátásba, s még e hónapban szállitasson további 28 waggon terményt a megyébe.

Mindezekkel kapcsolatban a legszegényebb családok, továbbá a közszolgálati alkalmazottak csoportositása is megtörtént, hogy ezek a központtól közvetlen ellátást kapjanak, ugyanilyen csoportositás van folyamatban az ipari munkásokra nézve is.

Rámutatott ezek után az előadó, hogy ennyi sorozatos munkának és összetornyositott érdeknek és szervezkedésnek a maga természetességével érvényesülnie kell. A mutatkozott élelmezési válság csak teljesen átmeneti jellegü, ami az érkező bővebb készletekkel már napok mulva el lesz oszlatva, a városi és községi raktározásokkal, s a székelyudvarhelyi körzeti malom létesitésével, továbbá az ellátandók csoportositásával végleg ki lesz zárva. Erre reális alapot nyujt az Országos Közélelmezési Hivatal közvetlen érdeklődése, továbbá a magyar alföld és Dunántul termésbeli bővebb eredménye, mely szerint a magyarországi buzatermés tőzsdei becslés szerint is a tavaszinál 25 milliói mázsával megy többre.

Az elmondottak alapján kérte az előadó, hogy az ügyben keletkezett összes iratok alapján birálja el a közigazgatási bizottság a felelősség kérdését, s a mennyiben megnyugtató kilátásokat talál, ugy ezeket szivoskedjék a közvéleményben elterjeszteni.

Pál István apát plebános csodálattal és nagyrabecsülése kifejezésével illeti azt a rengeteg munkát és céltudatos szervezést, a mit ebben az ügyben a vármegye alispánja és főjegyzője kifejtett. Köszönet és hála illeti őket, s nem felelősségre vonás. Ezek után a remény is szilárdabb lesz, hogy ezek a tevékenységek nem maradhatnak eredmény nélkül.

Erre a közigazgatási bizottság egyhangu helyeslése mellett az elnöklő főispán határozatul kimondotta, hogy a bizottság az alispáni jelentést elismeréssel veszi tudomásul.

— —

Másodosztályu jeggyel nem lehet első osztályon utazni. A Máv. a következő rendeletet adta ki: a A kalauzoknak helyhiány miatt utasokat magasabb kocsiosztályba csak ugy szabad elhelyezni, ha azok a magasabb kocsiosztályoknak megfelelő utánfizetést teljesitik, ellenkező esetben az utasok az utazást abbanhagyni kötelesek. Ezentul tehát ha a második osztály zsufolva van, az első osztályba csak ugy lehet beszállani, ha a két osztály közötti különbséget és az egy korona pótdiletékot megfizeti az utas.

— —

A kőfaragó szakiskola létalapja.

Az Udvarhelyi Hiradó ez évi 34. és 35. számában érdekes czikk jelent meg *Neveljünk iparra!* czimen *Cs. J.* ur tollából. A közleményt azért irta a czikkiró, hogy a székelyudvarhelyi kőfaragó és agyalpari szakiskola fentartásának létjogosultságát megerősitse, szükséges voltát kidomboritsa. Sajnálom, hogy ez a szép czél nem sikerült az irónak, nem sikerült pedig a saját jóakaratán és nemes szándékán kivül a viszonyok miatt.

Minden kőfaragó szakiskolának első és okvetlenül szükséges kelléke az, hogy a kőanyag közvetlen közelében rendelkezésre álljon. A faragni való és feldolgozandó kő képezi a kőfaragó szakiskola létalapját. Czikkiró mindent bizonyitott, csak éppen ezt az okvetlenül szükséges létalapot nem tudta előadni szép tanulmányában. Mert faragáshoz való kőanyag Udvarhely város határában nincs.

Nézzük az olasz Karrarát (Carrara). Ott a hires márványbányák mellett kőfaragó és szobrászati szakiskola virul és lehetőleg nem nyers követ, hanem a már feldolgozott márványszobrot szállitják, mivel igy nemcsak a kő nyersanyagáért, hanem az értékes kőfaragó szobrászmunkáért is oda folyik a jövedelem.

Nálunk a zalatnai kőfaragó szakiskola is ugy áll, mint a szárazra került hal, a melyet vizleöntéssel éltetnek. Zalatnán nincs faragni való kő, mesterséges, erőszakolt dolog az ilyen fejetetejére állitott szakiskola. Ezek nem az ipar felvirágzását szolgálják, hanem megrontói az ifju iparos nemzedékünk. Mert hiszen föld nélkül nem lehet gazdálkodni, hus nélkül husipart tanulni és egyáltalán alapzat nélkül épiteni, vagy ha épitünk, ugy csak haszontalanságra fecséreljük erőnket.

Az erdélyrészi ipariskolák alapitását mindenkor a politika irányitja. A politikából létesült ipar pedig a halálos betegség csirájával születik. Csodálkozom a derék szakiró erőlködésén, hogy hosszu két czikkében miként kiulódik bizonyitani a kőfaragó szakiskola lehetetlen állapotát. Kőfaragó szakiskola *szükséges* Gyergyószárhegyre. Ott a kipróbált, jó minőségü márványbánya, ott a létalap a kőfaragó szakiskola felvirágzásához.

Udvarhely városának az *agyag és porczellán*-iparra kell fektetnie a fősulyt és a *fafaragó szobrászatnak* tanfolyamokat nyitani, mert fája van és a fafaragó szobrászat igen szépen virul hazánkban.

Én a székely anyavárost mindig szerettem. Előmenetelét, fölvirágzását, lakóinak boldogulását szolgáltam, de az emlitett czikk erőlködését nem tartom érdekében vágó igyekezetnek, ugy, a mint megirták. Udvarhely város kőfaragó szakiskolájának legsürgősebb érdeke, hogy jó és olcsó, de sok kő álljon rendelkezésére, tehát ennek az odavitelt utjait kell egyengetni, ennek a lehetőségét szakszerüleg megvitatni. Ha lesz szép kő bőséges mennyiségben, akkor a szakiskola oly eredményes dolgokat teremt, a mi lételét biztositja, megerősiti.

(Budapest.) **Péterfy Tamás.**

Egy hó közigazgatása.

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 12-ikén Dr. *Lengyel* György főispán elnökletével tartotta szeptember havi ülését. Napirend közben *Elnök* bejelentette, hogy Kolumbán Lajos tanfelügyelőt és Leichtner Gyula müszaki tanácsost a király köztevékenységükért a II oszt. polgári érdemkeresztel tüntette ki.

Tárgysorozat rendén elsőnek *Sebesi* János alispán tette meg jelentését, melyből kitünt, hogy az alispáni hivatal 825 ügydarabot intézett el, a közigazgatás rendét mi sem zavarta, csupán a közellátás okozott fölötte nagy gondot és nehézséget. A mult havi közig. ülésen távollétében részére adott utasitásra megjegyzi, hogy a hadifoglyok feletti ügyeletet a csendőrség gyakorolja. A hadifoglyok magatartását illetőleg az egyes foglalkoztató gazdákhoz kérdést intézett, melyre az a válasz érkezett, hogy a foglyokkal meg vannak elégedve, lényegesebb kifogás nem merült fel; a hadifogoly felügyeletes tiszt készséggel intézi el a gazdák kivánságait, de egyébként önállóan nem intézkedik. A mezei egerek irtására csak olyan mértékben szerezhet be tifusz-baczillust, a mily mennyiségben azt a hadvezetőségrendelkezésére bocsátja. Ez irányban maguknak a gazdáknak kell cselekedni az őszi szántás végzésekor. *Ugron* Ákos inditványára a bizottság elnöksége utján megkeresi a minisztert, hogy a 28 K-ás széna árakat legalább is 50 K-ra emelje fel, hogy az igy arányban álljon a fővárosi 70 K-ás árral. Az elszaporodott egerek mérgezését forszirozni kell s ebben az alispán illetékes eljárni. A hadfoglyokkal szemben a felügyelő tiszt nem gyakorol kellő ellenőrzést. Példára hivatkozik, hogy a mikor a hozzá kiosztott tizenegy fogoly öléssel fenyegetőzött s ezért panaszt tett, a felügyelő tiszt a foglyokat czigarettával kinálta meg; a mi pedig a gazdáknak megelégedését illeti, bizonyitja az, hogy a tegnap tartott gazdagyülésen egyhangulag hozták azt a határozatot, miszerint a román felügyelő tiszt elhelyezését kérik. Br. *Daniel* Lajos inditványára kérik, hogy az igás marhák részére megállapitott 8 kg-os adagot a miniszter 15 kg.-ban állapitsa meg, hogy a végzendő munkát a marhaállomány kivánja. — *Pál* István szóvá teszi, hogy a közönség ellátása, különösen a városon, a legnagyobb aggodalomra ad okot, mert liszt, gabona, kenyér nincsen s az elkeseredés napról napra nő. — *Vajda* Ferencz a vetőmag hiányát emliti fel és kér sürgős intézkedést. — Az *alispán* megjegyzi, hogy a hadifoglyok körül felmerült konkrét panaszokat hozzák tudomására s ő készséggel intézkedik, a közellátás tekintetében előállott állapotokért a felelősséget elháritja, mert ugy ő, mint a referens főjegyző annak biztositása érdekében mindent megtettek, a mint arról a főjegyző a bizottságnak beszámol; a vetőmag megszerzése iránt is megtétettek az intézkedések. — Dr. *Pató* Árpád főjegyző ezután az intézkedések felsorolásával bizonyitotta be, hogy milyen körültekintő nagy gondossággal tették meg a szükséges lépéseket a közönség közélelmezésének biztositása iránt. A főjegyző ismertetését, melyért felszólaló Pál István elismerését és köszönetét fejezte ki, másik helyen adjuk.

Br. *Orbán* János árvaszéki elnök jelentette, hogy az árvaszék 759 ügydarabot intézett el, a gyámság alatt levők száma 14916, a gondnokoltaké 738. — Br. *Daniel* Lajos a hadi özvegyek és árvák segélyezésének megszakitás nélkül való folyositását ajánlotta az illetékesek figyelmébe. — Dr. *Lengyel* József m. főorvos jelentése szerint a közegészségügy kedvező. — *Kolumbán* Lajos tanfelügyelő a tanszemélyzetben történt változások után megemlékezett a főreáliskoláról, melynek elvitele befejezett tény. A mult ülésből kifolyólag a vall. és közokt. miniszterhez intézett táviratra a főispánhoz, mint a bizottság elnökéhez az a távirat érkezett, hogy a főreáliskolának elvitelét az előbbi kormány királyi rezolucziója alapján rendelte el, s igy a főreáliskola helyett Székelyudvarhelyre polg. fiu és felső kereskedelmi iskola szervezteszik. A polg. fiuiskola I-ső osztályába már eddig 36 tanuló iratkozott be. Ez a szám igazolja a polg. fiuiskolának itteni létjogosultságát. Az iskola addig a mig a katonaság visszabocsátja a főreáliskola épületét, a kő- és agyagipari szakiskolában kezdi meg működését. A felső kereskedelmi iskola, tekintettel egyrészt a jelentkezők csekély számára (17 fiu jelentkező volt), másrészt a tanárhiányra, nem volt megszervezhető. Minthogy helység sem áll rendelkezésre, igy a folyó tanévben alig kezdheti meg működését. Elnöki uton jelentést tett a homoródaróczi gör. kel. iskola megszüntetése iránt. Az 1907. évi XXVII. t.-cz. 12. § a 3 bekezdése szerint ugyanis, ha valamely iskolától az államsegély megvonatik, a közig. biz. meghallgatandó, hogy fenuforog-e olyan fontos állami érdek, a mi az államsegély megvonását indokolja. Tekintettel arra, hogy ez ügyben sürgősen kellett nyilatkozni, azt a feljelentést tette, hogy az államsegély megvonását és homoródaróczi áll. elemi iskola szervezését fontos állami érdeknek tekintjük, mert az ottani gör. kel. iskola tanitója az oláh betörők kiverése után megszökött s a tanitóval együtt távozott a község oláh lakosságának is egyére. A tanfelügyelő jelentésével kapcsolat-

nan *Soó* Gáspár biz. tag ugy látja, hogy a főreáliskoláért felajáulott keresk. iskola megnyitása iránt nincsen komoly szándék, mert azt a polg. iskola mintájára szintén meglehetett volna nyitani, minek elmaradása a megyére nézve érzékeny veszteséget s a polg. iskolára életképtelenséget jelent. Az ügyet azzal sürgeti meg, hogy illetékes helyre a bizottság tegyen előterjesztést olyanformán, hogy az iskola még október hóban kezdje meg működését. A tanfelügyelő válasza után, *Elnök főispán* készséggel fogja a bizottságnak ez irányban szerkesztendő feliratát illetékes helyen támogatni, a mit a maga részéről abból a szempontból is szükségesnek vél, hogy az által ezen iskolához való föltétlen jogunkat hangsulyozzuk.

Mitéffy Domokos pü. igazgató jelentette, hogy a tisztviselők részére a háborus beszerzési előleget engedélyezték. A folyó évi adókivetést befejezték; a jövedelemadó, vagyon és had nyereség adó nagy munkájával a pü. igazgatóság elkészült. Egyenesadó követelés 1 012,478 K volt, melyre 8 hónap alatt befizettek 359,333 K s igy a hátrálék 653,245 K, fogyasztási adóban befolyt 92,891 K, dohányjövedékben 42,077 K, bélyeg dij és jogilletékben 21,970 K. A megye területén egy szeszgyár sem volt üzemben. — A kir. ügyészségi jelentés után *Leichtner* Gyula kir. müszaki tanácsos tette meg jelentését, mely szerint az utfenntartási munkálatok rendszeresen végeztettek; intézkedés történt, hogy a fedanyag a közmunkaerő felhasználásával kiszállittassék. Bejelentette a székelyvasut menetrendjében történt változást és tudomásul szolgált, hogy a közönség jogos igényeinek kielégitése a hadiforgalom érdekeivel nem volt egyeztethető.

Zonda József főállatorvos az állategészségügyet kedvezőnek jelezte. A jelentések sorát *Székelyhidy* Viktor gazd. felügyelő zárta be, kinek beszámolóját másik helyen ismertetjük. — Végül egynehány magántermészetü ügyet intéztek el, mely után a gyülés véget ért.

—

VÁROS.

—

Üvegek, dugók, ládák gyüjtése. A cs. és kir. hadseregparancsnokság abból a czélból, hogy a fronton küzdő katonáink részére elegendő mennyiségü ásványvizet szállithasson, erre a czélra alkalmas üvegeket, dugókat és ládákat gyüjt. A hadseregparancsnokság jelzett tárgyakat magánosoktól elfogadja ajándékképpen is. De lehet a jelzett tárgyakat térités ellenében is átadni, ez esetben fizetnek üvegekért $1/2$—$3/4$ litertartalomig 10—15 fillért, 1 liter ürtartalomig 15—20 fillért, nagyobb üvegekért 25 fillérig terjedő összeget. Ládákért fizetnek minőség és nagyság szerint 1—2 koronát. Dugókért nagyság szerint használtakért 1—3 fillért, ujakért 4—7 fillért darabanként Gyüjtő állomások a katonai hadtáp állomás parancsnokságok, amelyek a téritések ellenében átadott anyagokért járó összegeket is kifizetik. A gyüjtés eredményessége esetén az itteni ásványvizek forgalma is megnövekedik.

A tanonczok iskolázása Mindazon iparosok és kereskedőknek, kiknek akár próbaidős, akár beszerződött tanonczaik vannak, tanonczaikat f. hó 12—13 és 14-én d. u. 4—6 óra között a Király uczai áll. elemi iskola épületében irassák be, ellenkező esetben a mulasztókkal szemben a hatóság a legszigorubb büntetést fogja alkalmazni.

A mák legmagasabb ára. A m. kir. minisztoriumnak 2521—1917. M. E. számu rendelete alapján közhirré teszi a hatóság, hogy a kifogástalan jó minőségü mák legmagasabb ára mátermázsánként 250 kor, a kevésbé jó minőségü áruért megfelelően alacsonyabb ár fizetendő. A 2525—917. M. E. számu rendelet értelmében a mák zár alá van véve s az vasuton, hajon, vagy gépkocsin csak szállitási igazolvánnyal szállitható. A termelő csak a saját házi szükségletét és a vetőmagot tarthatja meg a felesleget nem adhatja el, mint a Magyar olaj és zsiripari központnak s azzal csak a 2525—1917. M. E. számu rendeletben megszabot korlátok között rendelkezhetik.

Épületi vörösréz és harangok rekvirálása. Közhirré teszi a hatóság, hogy a nagyszebeni katonai parancsnokság értesitése szerint már a közel jövőben megkezdődik az épületek vörösréz alkatrészeinek, valamint a vörösréz öntvényü harangok, melyek átmérője 25 cm. és azon felüli, rekvirálása A katonai parancsnokság által kiküldöttek és a leszereléssel megbizott közegek igazolvánnyal lesznek ellátva, mellyel magukat a munkák megkezdése előtt igazolni tartoznak.

—

Gazdasági mozzanatok.

— A Gazdasági felügyelő jelentése. —

Augusztus hónap első felében derült meleg, közepe felé két nap esős, a hónap végéig állandóan meleg száraz időjárásunk volt.

Aratás, hordás befejeztetett, a cséplés folyamatban van. A szárazság miatt a kukoricza termése csökkeni fog, a rétek sarjutermése lényegesen kevesebb lett.

Kerti veteményok, valamint a burgonya is a szárazságot megérezték, burgonyatermésünk kat. holdonként 20—25 métermázsára becsülhető.

A földmivelésügyi miniszter a Magyar Agrár és Járadékbanknál Budapesten községek részére tenyész apaállatok beszerzésére 50.000 korona összeg erejéig hitelt engedélyezett a felügyelőség részére.

A marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség 200 métermázsa „Székács“-féle vetőmagbuza megküldését helyezte kilátásba. A nemesitett vetőmag csak oly gazdák részére lesz kiadva, kik földjeiket gondosan előkészitették.

A 3026—1917. M. E. számu kormányrendelet értelmében a korpára vonatkozó felügyelői utalványrendszer megszünt és nevezett kormányrendelet értelmében korpához csakis azok juthatnak, kik terményöket a Haditermény Részvénytársaságnak szolgáltatják be, vagy a kik az Orsz. Közélelmezési hivatal utján közellátásra tejszállitást vállalnak. Más erőtakarmányokra (köles, takarmányliszt, melásse, repczepogácsa stb.) a Felügyelői utalványozás továbbra is érvényben maradt.

—

HIREK.

—

Székelyudvarhely, szept. 16

Ferdeségek.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Az U. H. legutóbbi számában megjelent hirdetmények közül kettő ragadta meg a figyelmemet. Erre vólna a tek. szerkesztő ur szives engedelméből pár megjegyzésem. Az egyiket egy parancsnokság adta ki és gépirónőt keres havi 300 kor. fizetéssel, másik az udvarhelyi járási főszolgabiró pályázati hirdetménye bábai állásra a vágási körjegyzőségbe évi 180 kor., havi 15 kor. illetménynyel és a szülési esetek után járó hivatalosan megállapitott 2—2 kor. járandóságokkal. Két női pályáról, illetve foglalkozásról van szó. Az egyik irógépet kezel és másolgat nagyon kevés felelősséggel terhelve és kap egy évre 3600 kor. fizetést; a másik az élet legfelelősségesebb és legterhesebb munkáját végzi, kezében a nemzet legféltettebb kincsei, a családok boldog nyugalma forog kockán és van neki évi 180 kor. rendes, illetve törvényesen biztositott illetménye.

Nem érint e speciális ferdeség máskép engem, csak az égbekiáltó ellentét, a szocziális élet burjána teszi kötelességemmé ilyen meg nem türhető dolgokra rámutatni s az emberiség nevében s az osztó igazság kedvéért — magyar nemzetünk érdekében felhivni a közfigyelmet, hogy ez a szédületes aránytalanságot igyekezzék mielőbb eliminálni.

Az a nő, kit végzete a bábai pályára sodort, nemcsak e vármegyében, hanem országosan mindenütt hasonló arányban van fizetve. A törvényes minimum és maximum évi 180 kor, eltekintve egyes nagyobb városoktól, hol pár koronával gazdagabban mutat a mérleg. És a szülési eseteket egyes körjegyzőségekben átlag 120-ra véve s ezek után a 2—2 koronákat számitva 240 kor. mindössze 420 kor. évi jövedelemben részesül akkor, midőn egy másik nő majdnem hasonló előképzettségü képes 3600 kor. magának megkeresni.

Amkor az ember a napilapokat olvassa s minduntalan egy-egy község tömeges gyermekhalandóságáról irnak a riporterek s egy-egy szenzácziós gyermekágyi bünözés repül világgá, avagy a fiatal bünbeesettek elpalástolása pattan ki és ott szerepel a bünözések 60%-ékánál a bába — senkinek sem jut eszébe, hogy az a nő, kinek igazságos érzületére és magatartására nemzeti érdekekből van szükség — miért botlik meg és tér le oly könnyen a becsületesség utjáról.

Az orvosi kar egyetemének kellene felemelnie szavát, mint hivatott őre nemzetünk e legféltettebb és legkényesebb ügyének s követelni e pályának illő dótálását. Ők, akik a lelkiismeretes kiképeztetésben közbenjárnak s tőlük a tiszta kezet első sorban megkövetelik, vegyék fel sorsukat s eszközöljenek ki tisztesebb kenyeret.

Megdöbbentő viszonosságokkal van telitve a földi lét és ha nem látjuk meg a társadalmi élet testén a fekélyeket, mindég ott szit az elégületlenség és soha sem lesz rend a világban. A községi berendezkedésnél ez a kérdés a multakból visszajáró lélek, szennye a jelennek, vigasztalansága a jövőnek, melyhez akarva, nem akarva igen sok keserüség és bánatkönny tapad a családanyák szeméből vészterhes óráikban. (—)

—

Házasság. *Balogh* István kir. ügyész és Báró *Orbán* Arauka f. hó 16 ikán d. u. 5 órakor ref. templomban tartják esküvőjüket Székelyudvarhelyt.

Kinevezés. A földmivelésügyi miniszter *Kovács* Pál székelyudvarhelyi erdőtanácsosi czimmel felruházott főerdőmérnököt a VII. fiz. osztályba kir. erdőtanácsossá nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közöktatásügyi miniszter *Novákné Kiss* Irén állami polg. iskolai rendes tanitónőt a kézdivásárhelyi polg. leányiskolától a székelyudvarhelyi polg. iskolához, *Bokor* Kálmán gagyi áll. el. iskolától a miklósfalvi áll. el. iskolához, *Benczédi* Ferencz a sinfalvi áll. el. iskolától az ujonnan államositott tarcsafalvi áll. el. iskolához, *Gödri* Zsuzsánna székelyszenterzsébeti áll. el. iskolától a vargyasi áll. el. iskolához áthelyezte.

Tanitói kinevezések. A vall. és közokt. miniszter *Kozma* Miklóst a székelymuzsnai, *Kiss* Erzsébetet a gagyi, *Gáll* Józsefet a székelyfancsali, *Kozma* Jolánt a székelyszenterzsébeti, *Henter* Gyulát a homoródalmási, *Kolumbán* Juliát a kőrispataki, *Zsakó* Mózest a lókodi és *Bokor* Kálmánt a homoródszentlászlói áll. el. iskolához rendes tanitókká, illetve tanitónőkké kinevezte.

A Casino megnyitása. Az ellenséges betörés óta a Casino helyiségei állandóan katonai czélokra lévén igénybe véve, az egyesületi müködés már egy év óta szünetelt. Most végre sikerült a helyiségeket ismét visszakapni, s a Casino müködését a mai nappal ismét megkezdi. Tegnap tartott választmányi ülés intézkedett a helyiségek rendbe hozatala, a lapok megrendelése és több elkallódott felszerelési tárgy beszerzése iránt s ez uton is felhivja a tagokat, hogy igyekezzenek a casinoi életben minél intensivebben résztvenni, s hogy az egylet veszteségei minél előbb pótolhatok legyenek, igyekezzen minden tag ujabb tagok gyüjtése által is közremüködni a városunkban annyira szükséges casinoi élet ujabb felvirágoztatásán.

A „Vas-Székely“ szobor ünnepség előkészitő hivatala a f. hó 11-én tartott értekezletén elfogadta a *Paál* Árpád dr. várm. főjegyző által irt lelkes felhivást, melyet másik helyén közlünk. A „Vas Székely“ klisééjével ellátott ezen felhivás most van nyomás alatt s a következő héten megfelelő tájékoztatóval és gyüjtő ivvel ellátva kerül szétküldésre. Egyébként is folynak az előkészitő munkálatok s előreláthatólag mi sem fogja akadályát képezni a közel jövőben történő leleplezés rendkivülien impozáns módon való sikerének, melyen az előkészitő hivatal fáradságot nem kimélő ügybuzgalommal s állandó permanenczióban munkálkodik.

Az uj tanév kezdete a katholikus főgimnáziumban. Értesülésünk szerint a kath. főgimnáziuban az uj tanév a fineveló intézet (Internátus) helyiségeiben fog megnyilni. Internátus is lesz és a tisztogatási, továbbá a berendezési és beszerzési nehézségek miatt az uj tanévet csakis *október közepén* kezdhetik meg. Ugy a magánvalamint a javitó vizsgálatok, továbbá a beiratkozás idejéről lapunk egyik közelebbi számában

értesités fog megjelenni; de az igazgatóság gondoskodik arról, hogy a szülők más módon is értesitést nyerjenek az intézet megnyitásáról.

A hadisegély. Udvarhelyvármegye pénzügyigazgatósága hadisegélyczimén a háboru kezdetétől kiutalt 19,129,862 K 10 fillért, 6,490,229 K 40 fillért törült és igy a tényleges kifizetés *12,639 632 kor. 70 fillér.* Ideiglenes évi segély 633 család részére 109.096 K. utalványoztatott.

Czukor és liszt érkezett. A mult hét folyamán jelentős mennyiségü nyers czukor küldemény érkezett, melynek kiosztása most van folyamatban. A városi közélelmezési hivatal felhivja az érdekelteket, hogy czukorjegyeiket *f. hó 23-ig váltsák le*, mivel ezen időn tul a jegy érvénytelenné válik. — E hó folyamán egy pár waggon liszt is érkezett, melynek kiosztása most van folyamatban. Ezen lisztküldemény hivatva van a már végzetesnek jelentkező hiányon segiteni. Ezzel kapcsolatosan jelezzük, hogy a megyei és városi hatóságoknak sikerült, sok nehézség leküzdése után, a közönség ellátásához szükséges lisztmennyiséget biztositani, amenyiben a következő küldemények is jelezve vannak.

Az Országos Hadigondozó hivatal felhivja mindazokat, akik részére gyüjtést eszközöltek, hogy a gyüjtött összegeket az elszámolás megejtése czéljából, haladéktalanul szolgáltassák be

A fötéri emlék kiállitásáról. A következő sorok közlésére kérettünk föl: A Batthyány-téren felállitani szándékolt emlékoszlopok kiállitásán beléptidijakból befolyt 76 kor. 50 f. Felülfizettek: Weisz Henrik 15 K; Lendvay főmérnök, Sterba Ödön, Márk Albert, Csanády Zalán 10—10 K; Jakab Gyula kereskedő 9 K; P. Lokody Gergely, Jeszenszki János, Csillag István, N. N., N. N. 5—5 K; Mayer Rezső, Majthényi, Lakatos Tivadar, Lapszerkesztő 3—3 K; Szabó főhadnagy 2 K; N. N., N. N., N. N., N. N., V. B., N. N., N. N., N. N., Dr. Pál Ernő, Gátson önkéntes, N. N. 1—1 K; Sinkovics Géza, Kobori Béla, Erdélyi István, Rop Alajos 50—50 fill. 192 K. 50 fill. Ebből kifizetve a szobrász müvészek lakásdijába 90 K, a városi szegényalap részére 102 K 50 fill. jutott. *Majthényi* polgármester.

Halálozás. *Sandner* Imre ny. cs. és kir. vezérőrnagy, a III. oszt. vaskoronarend lovagja, vitézségi és egyéb katonai kitüntető érmek tulajdonosa szeretteinek s a közjónak szentelt életének 65-ik, boldog házasságának 19-ik évében folyó hó 7-ikén elhunyt. A megboldogultat 10-ikén helyezték örök nyugalomra Szászváros on. Halálát neje szül. nagysolymosi *Koncz* Irma, *Ervin* és *Alicze* gyermekeivel és számos rokon gyászolja. Emléke legyen áldott.

A rekvirált butorok. A rendőrség felhivja mindazokat, akiknek lakására katonai elszállásolás vagy más uton idegen butorok vagy más ingóságok kerültek, hogy azokat a rendőrség hivatalos helyiségébe szállitsák be, vagy ha beszállitása nehézségekbe ütközik, a rendőrségnél jelentsék be okt. 1-ig, mert a kiknél ezen időn tul idegen ingóságok találtatnak, ugy fognak tekintetni, mint a kik azokat jogtalanul eltulajdonitották.

Szomoru évforduló. Az oláh invázió alatt itthon maradt egyik öreg városi polgár irja: Városunk azon polgárait, kik most egy éve nem menekültek, fájdalmas emlékezéssel köszöntöm. Folyó hó 18-án találkozástok alkalmával köszöntsétek egymást s emlékezésül nyujtsátok egymásnak jobbjaitokat ama, reánk nézve oly jelentőségteljes napon, midőn az alattomosan támadó oláh ellenségünknek a várost át kellett adni. Fájdalmas érzéssel emlékszem vissza, mint kellett vezérszerepet viselnünk, mig a kék-sárga-piros lobogók házaink ormára ki lettek tüzve. Ama 21 napnak minden pillanata leverő, szomoru érzést keltett mindnyájunk szivében, lelkében, midőn ellenség keze házainkat, tüzhelyeinket feldulta s kirabolta, bár az itthonmaradottaknak kifogástalan viselkedése és a helyettes polgármesternek minden tekintetben tapintatos és helyes magatartása által városunk nagyobb kártól meg lett óva. Fogadják mindnyájan örömmel telt barátságos kéziszoritásomat. *L.*

A téli idő. Ma vasárnap, 16-ikán, jár az az aranyidő, a melyben zsebbeli óránk egy teljes órával megelőzte a napot s már tizenegy órakor delet harangoztak. Jogaiba lép megint a csillagászati idő, a mi elsőrben a vasutakon lesz észrevehető. A vasuti menetrendek változatlanul érvényben maradnak, ámde a tizenhatodikáról tizenhetedikére forduló éjszakán, még pedig három órakor éjfél után egy órával visszatolják az óramutatót, a mi annyit jelent, hogy ezen az éjszakán kétszer lesz három óra s mindenki egy órával hosszabban pihenhet és alhatik.

Alakuló kertészkedő szövetkezet. Az országos közélelmezési hivatal országosan szervezi a kertészeti szövetkezeteket a központi hitelszövetkezet kebelében. Városunk polgármesteréhez és megérkeztek e tárgyban az iratok, köztük a szövetkezeti alapszabályok is. A termelő kertészeti szövetkezet megalakitása tárgyában a helybeli tisztviselői egyesület elnöksége a napokban értekezletre hivja össze a tisztviselőket s a kertészkedő csoport tagjait és ismertetni fogja az élelmezési hivatal leiratát s a megküldött alapszabályokat. Az összehivott értekezlet lesz hivatva dönteni a megalakulás tárgyában s reméljük, hogy a kertészeti szövetkezet rövid időn belül meg fog alakulni.

Két értesitő. *A Reform. kollegium* 1916—17. évről szóló értesitője technikai nehézségek folytán e héten jelent meg. Az értesitőt *Biró* Sándor h. igazgató szerkesztette s az ő tollával a reformáczió 400 éves évfordulójáról irt megemlékezése vezeti be a füzetet. Ezt a Kovács Dániel tanárról irt és sikerült képpel is diszitett nekrológ követi, melyet meleg szivvel szintén a h. igazgató irt. Az évzáróünnepélyen a h. igazgató által tartott ima és egyházi beszéd, majd pedig az évzáró beszéd, mely az év történetét is adja, majd a névsort és statisztikai adatok következnek. 78 rendes és 52 magántanulót irtak be az intézetbe s tiz hónap tananyagát alig öt hónap alatt végeztek. A tanárok közül katonai szolgálatot teljesitettek Szabó András igazgató, Z. Sebess József és Haáz Rezső, mig Heller András dr. harmad éve orosz fogságban van. Az ekként előállott tanárhiányt a r. k. főgimn. tanárai közül Embery Árpád és Spanyár Pál pótolták. Az év folyamán az intézet jogtanácsosának Pál Ernő drt választották meg. A Hadsegélyező hivatal által felajánlott 6660 koronából 37 tanuló részére egy-egy rend ruhát vásárolt az igazgatóság. Az iskola hadikölcsönjegyzésre 67 ezer K t tesz ki. Hálával emlékezik meg az igazgató özv. Szakáts Károlyné adományáról, ki a Dobogó fürdő villáját teljes felszerelésével az iskolának ajándékozta. Az uj tanév, amikor a konviktus is megkezdi működését okt. 4-ikén nyilik meg. A beiratkozások okt. 2—3-ikán lesznek.

A székelykeresztúri tanitóképző-intézet értesitője *Ujváry* Mihály szerkesztésében megjelent. Az értesitő első közleménye beszámol az iskola meneküléséről. Az intézet működését 88 tanulóval Baján kezdette meg s január 3-ikán tért vissza Székelykeresztúrra, hol bár ellenség sem járt, a szertárakat, könyvtárakat kirabolva találták. Az intézeti növendékek közül év folyamán 24 én vonultak be katonai szolgálatra. Az igazgató meleg hangon emlékezik meg Sándor Domokos ny. tanár elhunytáról, ki harmincz éven át volt buzgó, kiváló tanára az intézetnek. A gyakorló iskolának 29 tanulója volt.

A mozi. A következő sorokat vettük: A mozi egyike azon kultura szolgálatában álló intézményeknek, mely ismeretterjesztésül, szórakoztatás és tanulságszerzés czéljából áll a nagyközönség rendelkezésére. E tudattól eltelve látogatják igen sokan a helybeli, Budapest szálló szinháztermében létesitett mozit, a hol gyakran nem azt kapják, amit a plakát igér, hanem szakadozott, vibráló, összefüggésteleu képet, kevesebb programmpontot, s hogy humorban is része legyen: a dráma komédiának s megforditva van jelezve, pedig elvárná a közönség, hogy a mozi vezetősége necsak a helyárat kasszirozza be a legnagyobb nyugalommal, hanem ennek fejében körültekintőbb feladatot teljesitsen s főképp: ne nézze a közönséget — Palinak. Tisztelettel *f.*

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Uri leány ki a magyar német nyelvet birja, irodai munkát, másolatokat kér otthonra. Gyors és pontos. Czim a kiadóban.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesülettől.

Értesités. (218—1917. szám.) A Gazdasági egyesület a szüzgulyát az abrámfalvi legelőről e hó 23 án hajtatja el, illetve ezen nap d. e. 9 órakor adja át Balázsi Sándor ur udvarán a tulajdonosoknak. Felhivjuk a gazdákat, hogy a kitüzött időben és helyen megjelenve, állataikat, a hátrálékos legeltetési dij lefizetése után vegyék át annál inkább, mert az el nem hajtott állatok őriztetése és gondozása a tulajdonosokat terheli. Az elnökség.

Hirdetmény. (222—1917. sz.) A cs. és kir. hadügyminiszt. az érdekelt kormányhatóságok meghallgatásával elrendelte, hogy a mezőgazdaságokban foglalkozó hadifoglyok munkabér pótlékának legkisebb értéke 30 f, az ipari üzemekben foglalkozóké 50 f. A munkadó adhat többet is, de 10 napra 25 K-nál többet nem adhat a fogoly kezéhez az esetleges többletet csak javára irhatja és a távozáskor az illetékes táborba köteles kifizetni. A kifizetett munkapótlékot a munkáltató szabályszerüen igazolni tartozik, a ki igazolványt felmutatni nem tud, utánfizetésre köteles azon naptól fogva, melytől kezdve azt igazolni nem tudja. Az elnökség.

Emeletes kőház jutányosan eladó. Czim a kiadó hivatalban.

Füszerbolt berendezés eladó. — Czim: Bethlen-utcza 17.

Veselényi-utcza 21. szám alatt levő uj lakás: 3 szoba, konyha, pincze, kamra, gazdasági épület és gyümölcsös kerttel együtt eladó. Sándor Albert pályafelvigyázó.

A székelykereszturi kir. jb., mint tkvl. hatóságtól. Szám 1289—1917. tk.

Hirdetmény.

A székelykereszturi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a kadácsi 301 számu elvesztett telekjegyzőkönyvnek az 1880: XLVI. t.-cz. 1. § a) pontjában és az 1886. évi 18058. I. M. számu rendelet III. és IV. §-aiban érintett adatok alapján elkészitett tervezetét elfogadta és hogy az elfogadott tervezet alapján az illető telekjegyzőkönyvet az idézett törvény és rendelet határozmányainak megfelelő eljárás utján pótolja.

Erről a telekkönyvi hatóság az összes érdekelteket azzal értesiti, hogy a pótolt telekjegyzőkönyvet, ennek tervezetét, valamint a tervezet összeállitásának alapul szolgált adatokat a telekkönyvi irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetik, és a pótlásnál követett eljárásra, valamint a telekjegyzőkönyvi tervezetre és ennek összeállitására nézve, a netaláni hibák, kiigazitása és a hiányok pótlása czéljából 6 hónap alatt, vagyis bezárólag, az 1918. évi márczius hó 12. napjáig felszólalás utján kifogásokat tehetnek.

Egyszersmind figyelmezteti a telekkönyvi hatóság az érdekelt feleket, hogy azon jogok, amelyek az uj szerkesztés következtében hatályon kivül helyezett telekjegyzőkönyvben foglalt bejegyzésen alapulnak, és a melyeket a felszólalási határidő alatt nem érvényesitettek, olyan személyek ellenében, akik időközben nyilvánkönyvi jogokat jóhiszeműleg szereztek, többé nem érvényesithetők.

Végül figyelmezteti a tkvi hatóság az érdekelt feleket, hogy a felszólalási határidő alatt szóval előterjesztett felszólalásokat a hivatalos órákban a telekkönyvi iroda vezetésével megbizott telekkönyvvezető veszi jegyzőkönyvbe, valamint ő veszi át a jegyzőkönyvhöz leendő csatolás végett az irásban benyujtott felszólalásokat is.

Megjegyzi a tkvi. hatóság, hogy az elveszettnek vélt firtosmartonosi 451—455. sz. tjkvek a tervezet elkészitése után előkerültek, s igy az azokra vonatkozó minden eddig tett intézkedés tárgytalan.

Székelykeresztur 1917. aug. 31 én. Sipos s. k. kir. járásbiró. A kiadmány hiteléül: **Klein Adolf** irodatiszt.

Károsultak,

kiknek a vasut ellen kárkövetelésiek vannak, forduljanak **Stermann Ignácz** budapesti törvényszékileg bejegyzett czéghez (lakik: Budapest V., Vilmos császár-ut 66. szám) aki a vasutak elleni követeléseket **saját költségén,** a megállapodásszerü jutalék mellett elvállalja.

Forduljanak bizalommal ezen céghez.